

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

31 март 2023 ел

КАРАР

№ 2596

Башкарма комитетның «2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрндә мәдәниятне үстерү муниципаль программасын раслау турында» 2022 елның 19 октябрдәге 5650 номерлы карарына үзгәрешләр кергү турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, шәһәр Уставы, Шәһәр Советының 2007 елның 21 февралдәге 19/8 номерлы карары белән расланган Муниципаль хокукый актлар системасы турында нигезләмәнең 5.24 пункты, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижелелеген бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрдәге 5326 номерлы карары нигезендә

КАРАР БИРӨМ:

1. Башкарма комитетның «2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрндә мәдәниятне үстерү муниципаль программасын раслау турында» 2022 елның 19 октябрдәге 5650 номерлы карарына түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) 2 пункттын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«2. Башкарма комитетның финанс идарәсенә 2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрндә мәдәниятне үстерү муниципаль программасын тормышка ашыруга чараларны финанслауны шәһәр бюджетында «Балаларга өстәмә белем бирү» 0703, «Мәдәният» 0801 бүлгегә (бүлекчәсе) буенча каралган акчалар хисабына 1 306 479,2 мең сум: 2023 елда – 474 506,0 мең сум; 2024 елда – 413 891,1 мең сум; 2025 елда – 418 082,1 мең сум күләмендә тәэмин итәргә.»;

2) 2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрндә мәдәниятне үстерү муниципаль программасында:

- 1 бүлектә «Еллар буенча бүлеп, программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы» юлын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«Еллар буенча бүлеп, программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы»	Финанслау чыганаclarы	Программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чорында барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	474 506,0	413 891,1	418 082,1	1 306 479,2
	Федераль бюджет	-	-	-	-
	Республика бюджет	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
	Барлыгы	474 506,0	413 891,1	418 082,1	1 306 479,2»;

- 4 бүлекне кушымтада каралганча яңа редакциядә бәян итәргә.

3. Башкарма комитетның эш кәгазьләрен алып бару идарәсенә әлеге карарны рәсми бастырып чыгаруны һәм аны «Интернет» челтәрендә Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>), Яр Чаллы шәһәрененң рәсми сайтында урнаштыруны тәмин итәргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Башкарма комитет Житәкчесе урынбасары Р.М. Хәлимовка, Башкарма комитет Житәкчесе урынбасары, финанс идарәсе башлыгы С.Р. Мулюковага йөкләргә.

Башкарма комитет Житәкчесе
вазыйфаларын башкаручы

И.С. Зуев

Башкарма комитетның
2023 елның 31 мартындагы
2596 номерлы карарына
кушымта

4 бүлек. Тормышка ашыру срокларын һәм жаваплы башкаручыларны күрсәтеп,
программа чараларының исемлеге һәм кыскача тасвирламасы

«2023-2025 елларга китапханә эшен үстерү» ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга китапханә эшен үстерү (алга таба -ярдәмче программа)
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукый актның исеме, номеры һәм датасы)	«Китапханә эше турында» 1994 елның 29 декабрдәге 78-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәлелеген баяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрдәге 5326 номерлы карары
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү
Ярдәмче программаның бурычлары	1. Гражданның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалану мөмкинлегенә карата үзләренең конституциячел хокукларын тормышка ашыруны тәмин итә торган китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерү, шулай ук китапханә фондларын саклау һәм үстерү. 2. Мәгълүмати-китапханә хезмәтләреннән файдалануда һәм шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерүдә тигез мөмкинлекләр тәмин итү.
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар

Еллар буенча бүлөп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	90 448,3	84 024,9	84 857,1	259 330,3
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
	Барлыгы	90 448,3	84 024,9	84 857,1	259 330,3
Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижәлелек күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> - шәһәр халкының уку ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен китапханә фондларын тулыландыру (берәмлек); - шәһәр халкының уку ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен китапханәләренә вакытлы матбугат белән тулыландыру; - шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру (берәмлек); - шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру (кеше). 				
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра				

Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

Хәзерге вакытта «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУга капитал ремонт таләп ителә. 18 шәһәр китапханәсе таләпләргә туры килә торган бина белән тәэмин итүгә мохтаж. Шәһәр китапханәләренә әдәбият керү күләме кими. Шәһәрнең 1 кешесенә китап белән уртача тәэмин ителеш бары тик 1,4 (Россия Федерациясендә - 7,0; Татарстан Республикасында - 6,0); 1 укучыга - 12 китап (Россия Федерациясендә - 17,5; Татарстан Республикасында - 16) тәшкил итә.

«2023-2025 елларга китапханә эшен үстерү» ярдәмче программасы гражданнарға мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалану мөмкинлегенә карата үзләренә конституциячел хокукларын тормышка ашыруны тәэмин итә торган китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерүгә, шулай ук китапханә фондларын саклау һәм үстерүгә юнәлтелгән.

Өлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру мәдәният өлкәсендәге учреждение эшчәнлегендә булган кыенлыкларны жиңеп чыгарга, китапханә фондларын тулыландыру, шәһәр халкының уку ихтыяжларын канәгатьләндерү, шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру өчен китапханә фондларын тулыландыру буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк. Ярдәмче программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.

«2023-2025 елларга китапханә эшен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижәләрен
бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижәләргә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренен мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Гражданның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалану мөмкинлегенә карата үзләренен конституциячел хокукларын тормышка ашыруны тәмин итә торган китапханә хезмәт күрсәтү системасын үстерү, шулай ук китапханә фондын саклау һәм үстерү											
1	Китапханә фондларын туган якны өйрәнү әдәбияты, жирле документлар, Яр Чаллы шәһәрендә яшәүче халыкларның телләрендәге документлар белән комплекташтыру	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023-2025 еллар	Китапханә фондларына бер елда яңа килгән экземплярлар саны, берәмлек	135	125	115	50,0	50,0	50,0	Шәһәр халкының уку ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен китапханә фондларын тулыландыру
2	Үзәк, республика һәм жирле матбугат басмаларына язылуны тәмин итү	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023-2025 еллар	Язылган басмаларның исемнәренен саны, берәмлек	170	170	170	1000,0	1000,0	1000,0	Шәһәр халкының уку ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен, китапханәләргә вакытлы басмалар белән тулыландыру
2 бурыч. Мәгълүмати-китапханә хезмәтләренен файдалану мөмкинлеген һәм шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерүдә бертигез мөмкинлекләргә тәмин итү											
3	Китапханә эшен үстерүгә һәм укуны популярлаштыруга юнәлдерелгән шәһәр массакүләм чаралар үткөрү	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023-2025 еллар	Үткөрелгән чаралар саны, берәмлек	21	22	23	-	-	-	Шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру
4	Китапханә эше өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару)	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023-2025 еллар	Китапханә чараларына килү саны, кеше	76 000	76 500	77 000	89 398,3	82 974,9	83 807,1	Шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру

«2023-2025 елларга музей эшен үстерү» ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга музей эшен үстерү (алга таба -ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актның исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижелелеген бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрэндәге 5326 номерлы карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, Управление культуры, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычы	1. Музейларны һәм музей эшен үстерү һәм аларның жәмгыять үсешенә мөһим ресурсы буларак социомәдәни функцияләрен тормышка ашыру өчен шартлар тудыру. Тарихи-мәдәни мирасны саклау һәм куллану. 2. Мәдәни-агарту һәм белем бирү эшчәнлегенә үткәрү.				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	
	Муниципаль бюджет	28 151,7	26 117,6	26 386,4	80 655,7
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	28 151,7	26 117,6	26 386,4	80 655,7	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижәлелек күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> - фондларны тулыландыру, шәһәр рәссамнарына ярдәм итү, музей эшен популярлаштыру (берәмлек); - гражданның мэдәни кыйммәтләргә тарту, халыкның музей хезмәтләренә ихтыяжын канәгатьләндерү (процент); - күргәзмәләр саны арту (берәмлек); - музейга килүчеләр саны арту (кеше)
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мэдәният идарәсе гамәлгә ашыра

Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«2023-2025 елларга музей эшен үстерү» ярдәмче программасы музей фондларын саклау, өйрәнү һәм комплектау, шулай ук аларның жәмгыять үсешенә мөһим ресурс буларак социомэдәни функцияләрен мэдәни-агарту һәм белем бирү эшчәнлегә алып бару юлы белән тормышка ашыру өчен шартлар тудыру максатларында музей эшен үстерүне максат итеп куя.

Мэдәният һәм сәнгать үсешенә өчен тискәре ситуацияне бюджетның тотрыклы дефициты да, халыкның реаль керемнәре кимү тенденциясен дә китереп чыгара. Шәһәр музей фондының (Тарихи-туган якны өйрәнү музейе һәм Картиналар галереясы) һәм музейларның торышы һәм үсешенә, мэдәни мирасны саклау һәм трансляцияләү өчен традицион урын буларак, таләпләргә туры килми. Музейларның начар техник жиһазланышы музей фондын компьютерлаштыруны нәтижәле үткәргә мөмкинлек бирми. Ял итү мэдәният учреждениеләренә популярлыгы һәм әһәмияте кими.

Әлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру учреждениеләр эшчәнлегендә булган авырлыкларны жиңәргә, музей фондларын сакларга, өйрәнүгә һәм комплектарга, шулай ук аларның жәмгыять үсешенә мөһим ресурс буларак социомэдәни функцияләрен мэдәни-агарту һәм белем бирү эшчәнлегә алып бару юлы белән тормышка ашырырга мөмкинлек бирчәк.

«2023-2025 елларга музей эшен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларның үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
					1	2	3	4	5	6	
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтияжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтияжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Музейларны һәм музей эшен үстерү һәм аларның жәмгыять үсешенә мөһим ресурсы буларак социомәдәни функцияләрен тормышка ашыру өчен шартлар тудыру, тарихи-мәдәни мирасны саклау һәм куллану											
1	Музей коллекцияләрен тулыландыру, музей эшен модернизацияләү һәм популярлаштыру	«Яр Чаллы картиналар галереясы» МБУ, «Тарихи-туган якны өйрәнү музей» МАМУ	2023-2025 еллар	Предметлар, чаралар исемнәрен саны (ким түгел), берәмлек	1	1	1	50,0	50,0	50,0	Фондларны тулыландыру, шәһәр рәссамнарына ярдәм күрсәтү, музей эшен популярлаштыру
2 бурыч. Мәдәни-агарту һәм белем бирү эшчәнлеген үткәрү											
2	Мәдәни-белем бирү, фәнни-агарту максатларында музей фондыннан файдалануны активлаштыру	«Яр Чаллы картиналар галереясы» МБУ, «Тарихи-туган якны өйрәнү музей» МАМУ	2023-2025 еллар	Төп фондның экспозициягә куела торган музей предметлары өлеше (барлык формаларда), %	29	30	32	-	-	-	Гражданнарны мәдәни кыйммәтләргә жәлеп итү, халыкның музей хезмәтләренә булган ихтияжын канәгатьләндерү
3	Күргәзмә эшчәнлеген активлаштыру			Күргәзмәләр саны, берәмлек	46	48	50	-	-	-	
4	Музей эше өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару)			Музейларга килү саны, кеше	117 000	118 000	119 000	28 101,7	26 067,6	26 336,4	

«2023 - 2025 елларга муниципаль театр-тамаша учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга муниципаль театр-тамаша учреждениеләрен үстерү (алга таба -ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актың исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләлеген бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрэндәге 5326 номерлы карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгәтләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренен мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычы	Профессиональ сәнгатьне саклау һәм үстерү, иҗат коллективларының һөнәри үсеше өчен шартлар тудыру				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганақлары	Финанслау чыганақлары	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлығы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	102 192,9	103 782,4	104 834,0	310 809,3
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганақлар	-	-	-	-
Барлығы	102 192,9	103 782,4	104 834,0	310 809,3	

<p>Ярдәмче программаны тормышка ашыруның кәтелгән нәтижеләре һәм нәтижеләлек күрсәткечләре</p>	<p>-- коллективларның ижади эшчәнлеген үстерү, халыкның барлык яшь категорияләренең мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү, музыкаль, хореография сәнгатен популярлаштыру (сәг / елга); - коллективның ижади эшчәнлеген үстерү, халыкның мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү (берәмлекләр); - шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү (кеше).</p>
<p>Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы</p>	<p>Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра</p>

Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«2023 - 2025 елларга муниципаль театр-тамаша учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы профессиональ сәнгатьне саклау һәм үстерүгә, ижат коллективларының һөнәри үсешә өчен шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Шәһәрнең профессиональ ижат коллективлары бүгенгә көндә шулай ук шәһәр ижат коллективлары өчен уртақ булган кыенлыктар кичерә: бу материал-техник базаның начар булуы, гастроль эшчәнлеген тиешенчә финансланмау, грант ярдәмә булмау.

Икенче яктан караганда, аларга бөтен мәдәният өчен дә хас булган барлык проблемалар да кагыла:

1) профессиональ сәнгатьне пропагандалау һәм тамашачылар мәдәниятен тәрбияләү буенча реклама чаралары системасының булмавы;

2) кадрлар проблемасы;

3) профессиональ коллективларның гастрольләрен оештыру системасы булмау.

Әлегә ярдәмче программаны гамәлгә ашыру учреждениеләр эшчәнлегендәгә кыенлыктарны жиңәргә, коллективларның ижади эшчәнлеген үстерергә, халыкның барлык яшь категорияләренең рухи һәм мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерергә, музыкаль, хореография сәнгатен популярлаштырырга мөмкинлек бирәчәк.

«2023-2025 елларга муниципаль театр-тамаша учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мен сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
	1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Профессиональ сәнгатьне саклау һәм үстерү, ижат коллективларның һөнәри үсеше өчен шартлар тудыру											
1	Концертлар һәм концерт программалары күрсәтү	«Болгар» бию театры» МАМУ	2023 – 2025 еллар	Чыгышлар саны, сәг./ел	86	86	86	-	-	-	Коллективларның ижади эшчәнлеген үстерү, халыкның барлык яшь категорияләренең мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү, музыка, хореография сәнгәтен популярлаштыру
2		«Визит» джаз оркестры МАМУ			86	86	86	-	-	-	
3		«Игорь Лерманның камера оркестры» МАМУ			88	88	88	-	-	-	
4	Спектакльләр күрсәтү	«Мастеровые» РДТ» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Спектакльләр саны, берәмлек	227	227	227	-	-	-	Коллективның ижади эшчәнлеген үстерү, халыкның мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү

5	Башкару сэнгате, театр эше өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару	«Болгар» бию театры» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Концерт, спектакльләргә килгән тамашачылар саны, кеше	18 000	18 000	18 000	102 192,9	103 782,4	104 834,0	Шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү
		Визит» джаз оркестры МАМУ			25 612	25 612	25 612				
		«Игорь Лерманның камера оркестры» МАМУ			25 612	25 612	25 612				
		«Мастеровые» РДТ» МАМУ			60 474	60 474	60 474				

«2023 - 2025 елларга муниципаль концерт учреждениеләрен үстерү»
ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга муниципаль концерт учреждениеләрен үстерү (алга таба -ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актның исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрэндәге 5326 номерлы карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренен мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	Милли, Россия, дөнья музыкаль музыкасын саклау һәм үстерү, заманча сәнгатьне үстерү.				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары				
	Финанслау чыганаclarы	2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	65 675,9	53 203,5	53 739,6	172 619,0
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	65 675,9	53 203,5	53 739,6	172 619,0	
Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижәләлек күрсәткечләре	Коллективларның ижади эшчәнлеген үстерү, барлык яшьтәге халыкның мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү (берәмлек; кеше).				

Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра
--	--

Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«2023 - 2025 елларга муниципаль концерт учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы милли, Россия, дөнья музыкаль, цирк традицияләрен саклау һәм үстерүгә, заманча сәнгатьне үстерүгә юнәлтелгән.

Соңгы елларда жәмгыятьтә барган сәяси, икътисадый һәм тормышның социаль өлкәләрен камилләштерү процесслары мәдәни потенциал белән мәдәният өлкәсен материал-техник һәм оештыру-хокукий яктан тәмин итү торышы арасында тирән аерманы күрсәтте. Мәдәният һәм сәнгать үсеше өчен тискәре ситуацияне бюджетның тотрыклы дефициты да, халыкның реаль керемнәре кимү тенденциясен дә китереп чыгара.

Кадрлар проблемасы төп проблемаларның берсе булып кала, чөнки мәдәният тармагының икътисадый потенциалын беренче чиратта хезмәт ресурслары билгели. Мәдәният итү учреждениеләре кадрлар базасын ныгытуга мохтаж. Хезмәт хакы түбән булу сәбәпле, яшь белгечләр алда санап үтелгән учреждениеләргә бик теләп бармыйлар. Кадрлар потенциалын саклау һәм тулыландыру елдан-ел катлаулана бара.

Әлеге ярдәмче программаны гамәлгә ашыру мәдәният өлкәсендәге учреждениеләр эшчәнлегендә булган кыенлыкларны жинеп чыгарга, концерт һәм башка программаларны, сәхнә чыгышларын, цирк тамашаларын, номерларын булдыру һәм күрсәтү, концерт, цирк һәм башка программаларны, сәхнә чыгышларын оештыру һәм күрсәтү буенча хезмәтләр күрсәтү мөмкинлеген бирәчәк. Программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.

«2023-2025 елларга муниципаль концерт учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары,
нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
					5	6	7	9	10	11	
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Россия, дөньякүләм музыка, цирк традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча сәнгатьне үстерү											
1	Концертлар һәм башка программалар, сәхнә чыгышлары күрсәтү	«Орган залы» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Концерт һәм башка программалар саны, берәмлек	100	100	100	-	-	-	Коллективларның ижади эшчәнлеген үстерү, барлык яшьтәге халыкның мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү
2		«Сара Садыкова исемдәге концертлар залы» МАМУ		Концерт һәм башка программалар саны, берәмлек	150	150	150	-	-	-	
3	Цирк тамашалары һәм номерлары ясау һәм күрсәтү	«Яр Чаллы филармониясе» МБМУ	2023 - 2025 еллар	Тамашалар, номерлар саны. берәмлек	12	14	14	-	-	-	

4.	Концерт, цирк һәм башка программалар, сәхнә чыгышлары әзерләү, оештыру һәм күрсәтү буенча хезмәт күрсәтү	«Орган залы» МАМУ	2023 - 2025 годы	Количество зрителей, посетивших концертные и иные программы, чел.	43 000	43 000	43 000	65 675,9	53 203,5	53 739,6	
		«Сара Садыкова исемендәге концертлар залы» МАМУ			106 000	106 000	106 000				
		«Яр Чаллы филармониясе» МБМУ			11 000	11 000	11 000				

«2023 - 2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү (алга таба - ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актның исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлдәгә 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрдәгә 5326 номерлы карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	Муниципаль мәдәни-ял учреждениеләренең нәтижәле эшчәнлегә һәм сыйфатлы үсешә өчен шартлар тудыру, социаль-мәдәни ижат процессына жәлеп итү өчен халыкның инициативаларына һәм активлыгына ярдәм күрсәтү, яшьләргә һәм яшүсмерләргә мәдәният хезмәте күрсәтүнең яңа формаларын һәм методларын кертү. Милли, Россия, дөнья музыкаль музыкасын саклау һәм үстерү, заманча сәнгатьне үстерү.				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары				
	Финанслау чыганаclarы	2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	184 457,2	143 382,8	144 885,0	472 725,0
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	184 457,2	143 382,8	144 885,0	472 725,0	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	-шәһәр халкына социаль-мәдәни, агарту, күңел ачу характерындагы төрле хезмәтләр күрсәтү, сәнгать ижаты белән шөгыйльләнү өчен шартлар тудыру. Мәдәни-ял хезмәтләренең адреслы характеры (берәмлекләр, кеше); - иреклеелер (волонтерлык) хәрәкәтләрендә катнашу өчен шартлар тудыру (кеше).
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра

Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлеге

«2023-2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы муниципаль мәдәни - ял учреждениеләрен нәтижәле эшләү һәм сыйфатлы үстерү өчен шартлар тудыруга, социаль-мәдәни ижат процессына тарту өчен халыкның инициативасына һәм активлыгына ярдәм итүгә, сәнгать һәм эстетик тәрбия бирүгә, балалар һәм яшьләр белән эшләүнең инновацион формаларын ачыклауга юнәлдерелгән.

Ял итү учреждениеләренең популярлыгы һәм әһәмияте кими. Учреждениеләрне алга таба эксплуатацияләүдә җитди хәл килеп туды. Аларның күбесенә капитал ремонт кирәк: «КАМАЗ» мәдәният сарае» МАМУ, «Сара Садыкова исемдәге концертлар залы» МАМУ. Шуңа ук вакытта шәһәрнең яңа микрорайоннарында мәдәният учреждениеләре төзү мәсьәләсе кискен тора.

Мәдәни-ял учреждениеләре кадрлар базасын ныгытуга мохтаж. Хезмәт хакы түбән булу сәбәпле, яшь белгечләр алда санап үтелгән учреждениеләргә бик теләп бармыйлар. Кадрлар потенциалын саклау һәм тулыландыру елдан-ел катлаулана бара.

Өлеге ярдәмче программаны гамәлгә ашыру мәдәният өлкәсе учреждениеләре эшчәнлегендә булган кыенлыкларны җиңеп чыгарга, мәдәни мирасны саклау һәм шәһәрнең мәдәни потенциалын үстерү буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк. Ярдәмче программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.

Ярдәмче программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижеләрен характерлаучы индикаторлар һәм санлы күрсәткечләр системасы кулланыла.

«2023-2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары,
нәтижәләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижәләрен бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
	1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтияжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтияжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
Бурыч. Муниципаль мәдәни-ял учреждениеләренең нәтижәле эшчәнлегә һәм сыйфатлы үсешкә өчен шартлар тудыру, социаль-мәдәни иҗат процессына җәлеп итү өчен халыкның инициативаларына һәм активлыгына ярдәм күрсәтү, яшьләргә һәм яшүсмерләргә мәдәният хезмәткә күрсәтүнең яңа формаларын һәм методларын кертү											
1	Обеспечение работы клубных формирований	«Энергетик» МС» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Клуб формованиеләре саны, берәмлек	17	17	17	-	-	-	Шәһәр халкына социаль-мәдәни, агарту, күнел ачу характерындагы төрле хезмәтләр күрсәтү, сәнгать иҗаты белән шөгыйльләну өчен шартлар тудыру. Мәдәни-ял итү хезмәтләренен адреслы характеры
2		«Чишмә» ХДЙ» МАМУ			35	35	35	-	-	-	
3		«Эврика» ШМУ» МАМУ			24	24	24	-	-	-	
4		«Кызыл тау» мәдәният үзәге» МБМУ			17	17	17	-	-	-	
5		«КАМАЗ»МС» МАМУ			16	16	16	-	-	-	
6	Халыкны мәдәни-ял учреждениеләре хезмәтләре белән тәэмин итү һәм ялны оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару)	«Энергетик» МС» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Килүчеләр, чаралар саны, берәмлек	307 000	307 050	307 050	184 457,2	143 382,8	144 885,0	
		«Чишмә» ХДЙ» МАМУ			111 600	111 600	111 600				
		«Эврика» ШМУ»			60 000	60 000	60 000				

		МАМУ									
		«Кызыл тау» мэдэният үзэг» МБМУ			55 000	55 000	55 000				
		«КАМАЗ»МС» МАМУ			307 000	307 050	307 050				
7	Волонтерлар базасын булдыру, аларны мэдэни-массакулэм чаралар эзерлэгэ, акциялар үткэрүгэ жэлеп итү	«КАМАЗ»МС» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Иреклелер (волонтерлык) хэрэкетлөрендэ катнашучылар саны, кеше	60	62	65	-	-	-	Иреклелер (волонтерлык) хэрэкетлөрендэ катнашу өчен шартлар тудыру

«Тармакның кадрлар потенциалын үстерү, тармакта эш һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыру шартлары тудыру» ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актының исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрендәге 5326 номерлы карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	1. Тармакны квалификацияле персонал белән тәэмин итү. 2. Тармакта эшләү һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыручы шартлар тудыру, яшь талантларга ярдәм итү.				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары				
	Финанслау чыганаclarы	2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	1 311,2	1 311,2	1 311,2	3 933,6
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	1 311,2	1 311,2	1 311,2	3 933,6	

<p>Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижәллек күрсәткечләре</p>	<p>- мәдәният хезмәткәрләренең һөнәри дәрәжәсен күтәрү, фән һәм мәдәният арасында мэгълүмати канал булдыру (берәмлек); - сәнгать белеме бирү системасының кадрлар потенциалын үстерү (берәмлек); - тармакның иң яхшы хезмәткәрләренә ярдәм күрсәтү (кеше); - әдәбият һәм сәнгать эшлеклеләренә ярдәм күрсәтү (кеше); - сәләтле балаларга ярдәм итү, аларны алга таба стимуллаштыру (кеше).</p>
<p>Программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы</p>	<p>Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра</p>

Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«Тармакның кадрлар потенциалын үстерү, тармакта эш һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыру шартлары тудыру» ярдәмче программасы тармакны квалификацияле персонал белән тәмин итүгә, тармакта эшләү һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыручы шартлар тудыруга, яшь талантларга ярдәм итүгә юнәлдерелгән.

Кадрлар проблемасы төп проблемаларның берсе булып кала, чөнки мәдәният тармагының икътисадый потенциалы беренче чиратта хезмәт ресурсларын билгели. Бүгенге көндә мәдәният тармагының өстәмә белем бирү оешмалары профессиональ кадрлар белән яхшы тәмин ителгән. Мәдәни-ял итү учреждениеләре (клублар, музейлар, китапханәләр, театрлар, хореография коллективлары) кадрлар базасын ныгытуга мохтаж. Хезмәт хакы түбән булу сәбәпле, яшь белгечләр алда санап үтелгән учреждениеләргә бик теләп бармыйлар. Кадрлар потенциалын саклау һәм тулыландыру елдан-ел катлаулана бара.

Әлеге ярдәмче программаны гамәлгә ашыру мәдәният өлкәсе учреждениеләре эшчәнлегендә булган кыенлыктарны жиңеп чыгарга, мәдәни мирасны саклау һәм шәһәрнең мәдәни потенциалын үстерү буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк. Программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.

«Тармакның кадрлар потенциалын үстерү, тармакта эш һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыру шартлары тудыру»
ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларның үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләргә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
					1	2	3	4	5	6	
					Муниципаль бюджет						
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтияжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтияжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Тармакны квалификацияле персонал кадрлары белән тәэмин итү,											
1	Фәнни-гамәли конференцияләр, семинарлар һәм укытуның башка формаларын оештыру	Мәдәният идарәсе	2023 - 2025 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	2	2	2	30,0	30,0	30,0	Мәдәният хезмәткәрләренә һөнәри дәрәжәсен күтәрү, фән һәм мәдәният арасында мәгълүмати канал булдыру
2	Һөнәри осталык буенча шәһәр конкурслары үткәрү	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре һәм өстәмә белем бирү оешмалары	2023 - 2025 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	1	1	1	150,0	150,0	150,0	Сәнгать белеме бирү системасының кадрлар потенциалын үстерү
2 бурыч. Тармакта эшләү һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыру шартлары тудыру, яшь талантларга ярдәм күрсәтү											
3	Мәдәният учреждениеләренә иң яхшы белгечләргә өчен стимуллаштыру шартлары тудыру (Хаким премиясе)	Мәдәният идарәсе	2023 - 2025 еллар	Премия алучылар саны, берәмлек	20	20	20	781,2	781,2	781,2	Тармакның иң яхшы хезмәткәрләренә ярдәм күрсәтү

4	Әдәбият һәм сәнгать өлкәсендә эшчәнлекне гамәлгә ашыручы затлар өчен стимуллаштыру шартлары тудыру (әдәбият һәм сәнгать өлкәсендә конкурс	Мәдәният идарәсе	2023 - 2025 еллар	Номинацияләрдә ә жиңүчеләр саны, берәмлек	4	4	4	230,0	230,0	230,0	Әдәбият һәм сәнгать эшлекләренә ярдәм күрсәтү
5	Сәләтле балаларга шәһәр Хакиме стипендияләрен гамәлгә кую	Балалар сәнгать мәктәпләре (1 нче БММ, 2 нче БММ, 3 нче БММ, 4 нче БММ, 5 нче БММ, С.Сәйдәшев исемендәге 6 нчы БММ, БХМ, 1 нче БСМ, БСМ, БТСМ)	2023 - 2025 еллар	Стипендия алучылар саны, кеше.	10	10	10	120,0	120,0	120,0	Сәләтле балаларга ярдәм күрсәтү, алга таба аларны стимуллаштыру
6	Сәләтле балаларны Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе Мәдәният министрлыклары грантларына һәм стипендияләренә тәкъдим итү, кеше			ТР һәм РФ Мәдәният министрлыклары грантларына һәм стипендияләренә тәкъдим ителгән балалар саны, кеше	2	2	2	-	-	-	

«2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә яшәүче халыклар мәдәниятен саклау һәм үстерү»
ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә яшәүче халыклар мәдәниятен саклау һәм үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актының исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрәндәге 5326 номерлы карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яна ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәрәнендә мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	Шәһәр территориясендә яшәүче халыкларның милли мәдәниятләрен саклау һәм үстерү, аларның рухи бергәлеген ныгыту, мәдәни, регионара, халыкара элементләрен үстерү.				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары				
	Финанслау чыганаclarы	2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлығы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	2 268,8	2 068,8	2 068,8	6 406,4
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлығы	2 268,8	2 068,8	2 068,8	6 406,4	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижәлелек күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> - шәһәр халкын фольклор үзешчән коллективларның, аерым башкаручыларның, рәссамнарның ижатына стимуллаштыру, аларның ижатын популярлаштыру (берәмлекләр); - коллективлар үсеше өчен шартлар тудыру; -шәһәрнең тарихи-мәдәни мирасын саклау, Чаллы язучыларының ижатын популярлаштыру; - сәнгать эсәрләрен популярлаштыру (берәмлекләр).
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра

Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрндә яшәүче халыклар мәдәниятен саклау һәм үстерү» ярдәмче программасы шәһәр территориясендә яшәүче халыкларның милли мәдәниятләрен саклау һәм үстерүгә, аларның рухи бергәлеген ныгытуга, мәдәни, регионара, халыкара элементләрен үстерүгә юнәлдерелгән.

Әлеге ярдәмче программаны гамәлгә ашыру мәдәни мирасын саклау һәм шәһәрнең мәдәни потенциалын үстерү буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк. Программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.

Мәдәниятнең төп үзенчәлегә шунда: мәдәни эшчәнлек нәтижәләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагылыш таба һәм интеллектуаль потенциалны арттыруда, шәхесләрнең кыйммәтле ориентирларын һәм үз-үзен тотышы нормаларын үзгәртүдә чагыла, бу ахыр чиктә жәмгыять эшчәнлегә нигезләренен үзгәрүенә китерә.

«2023 - 2025 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә яшәүче халыкларның мәдәниятен саклау һәм үстерү» ярдәмче программасының
максаты, бурычлары, нәтижәләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Башкару сроклары	Ахыргы нәтижәләргә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренен мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Яр Чаллы шәһәрәндә яшәүче халыкларның милли мәдәниятен саклау һәм үстерү, аларның рухи бергәлеген ныгыту, халыкара мәдәни элементларне үстерү											
1	Шәһәр конкурслары, фестивальләр, күргәзмәләр, календарь бәйрәмнәре оештыру һәм үткәру; республика һәм бөтенроссия конкурсларында, фестивальләрендә һәм күргәзмәләрендә катнашу	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре, Башкарма комитетның районнар һакимиятләре	2023 - 2025 еллар	Үткәреп бәйрәмнәр саны, милли мәдәният көннәре (ким түгел), берәмлек	8	8	8	1 348,8	1 148,8	1 148,8	Шәһәр халкын фольклор чараларда катнашуга стимуллаштыру. Үзешчән коллективлар, аерым башкаручылар, рәссамнар ижатын стимуллаштыру, аларның ижатын популярлаштыру
2	Коллективларга сәхнә костюмнары сатып алу	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре	2023 - 2025 еллар	Коллективлар саны (ким түгел), берәмлек	1	1	1	400,0	400,0	400,0	Коллективларны үстерү өчен шартлар тудыру
3	Музыка уен кораллары һәм сәхнә жиһазлары сатып алу	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре	2023 - 2025 еллар	Исемнәр саны (ким түгел), берәмлек	1	1	1	410,0	410,0	410,0	Коллективларны үстерү өчен шартлар тудыру

4	Китаплар, басма продукция бастыру һәм сатып алу	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре	2023 - 2025 еллар	Басма исемнәренен саны (ким түгел), берәмлек.	1	1	1	60,0	60,0	60,0	Шәһәрнең тарихи-мәдәни мирасын саклау, Чаллы язучылары ижатын популярлаштыру
5	Татар һәм рус прозасы һәм поэзиясен популярлаштыруга юнәлдерелгән чаралар үткәрү	Мәдәният идарәсе, «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023 - 2025 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	6	6	6	50,0	50,0	50,0	Әдәби әсәрләрне популярлаштыру

«2023 - 2025 елларга мэдәни мирас объектларын саклау һәм популярлаштыру» ярдәмче программасы»

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрндә яшәүче халыклар мэдәниятен саклау һәм үстерү (алга таба -ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукый актның исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясе халыкларының мэдәни мирас объектлары (тарихи һәм мэдәни һәйкәлләр) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мэдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрдәге 5326 номерлы карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мэдәният идарәсе (алга таба – мэдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мэдәният идарәсе, муниципаль мэдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Шәһәр территориясендә яшәүче халыкларның милли мэдәниятләрен саклау һәм үстерү, аларның рухи бергәлеген ныгыту, мэдәни, регионара, халыкара элементларне үстерү.				
Ярдәмче программаның бурычлары	Мэдәни мирас объектларын популярлаштыру				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганакалары	Финанслау чыганакалары	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	0,0	0,0	0,0	0,0
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганакалар	-	-	-	-
Барлыгы	0,0	0,0	0,0	0,0	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	- гражданнарны мәдәни кыйммәтләргә тарту (берәмлекләр).
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра

Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«2023 - 2025 елларга мәдәни мирас объектларын саклау һәм популярлаштыру» ярдәмче программасы Яр Чаллы шәһәре территориясендә урнашкан тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне саклауга, Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләренә туры китереп мәдәни мирас объектларын дәүләт тарафыннан саклауны тәмин итүгә, мәдәни мирас объектларын популярлаштыруга юнәлдерелгән.

Мәдәният һәм сәнгать үсеше өчен тискәре ситуацияне бюджетның тотрыклы дефициты да, халыкның реаль керемнәре кимү тенденциясен дә китереп чыгара. Бу шәһәр территориясендәге кайбер архитектура, тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренәң начарлануына китерде. Тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен фәнни тикшеренү һәм туризм объектлары буларак куллану өчен кирәкле инфраструктура юк.

Әлеге ярдәмче программаны гамәлгә ашыру мәдәният өлкәсә учреждениеләре эшчәнлегендә булган кыенлыкларны жиңеп чыгарга, мәдәни мирасны саклау һәм шәһәрнең мәдәни потенциалын үстерү буюнча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк.

«2023 - 2025 елларга мәдәни мирас объектларын саклау һәм популярлаштыру» ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
					5	6	7	8	9	10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
Бурыч: Мәдәни мирас объектларын популярлаштыру											
1	Шәһәр территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларын популярлаштыруга юнәлдерелгән һәм үткәрелгән чаралар, күргәзмәләр, фестивальләр, конкурслар саны	«Яр Чаллы картиналар галереясы» МБУ, «Тарихи-туган якны өйрәнү музей» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Чаралар, күргәзмәләр саны, берәмлек	23	24	25	-	-	-	Гражданнарны мәдәни кыйммәтләргә жәлеп итү

Башкарма комитет Аппараты
Житәкчесе урынбасары,
эш кәгазьләрен алып бару идарәсе башлыгы

Н.И. Галиева